

GOYTRE WHARF TO BLAENAVON LANDSCAPE

Circular Walk

Approx 22Km (14 miles)/ 8 hours/ energetic

BLAENAVON CIRCULAR WALK

GOYTRE WHARF TO BLAENAVON LANDSCAPE

Approx 22Km (14 miles)/ 8 hours/ energetic

Goytre Wharf

Visit the historic lime kilns and reveal how lime is produced. Take a stroll beneath the canal to reach the towing path for a circular route taking in the sights of moored narrow boats and wildlife in the forest.

The Monmouthshire & Brecon Canal

Blaenavon World Heritage Site

Blaenavon Industrial Landscape World Heritage Site covers 32.9 square kilometres and is one of the best examples in the world of a landscape created by coal mining and iron making in the late 18th century and early 19th century. The area can also offer the visitor a fascinating range of landscapes, historical features and an array of wildlife species. The perfect place to begin a visit to the World Heritage Site is the Blaenavon World Heritage Centre. The centre is the first of its kind in the UK and features an exhibition, film and multi-media displays, which give visitors an insight into the significance of Blaenavon's Industrial Landscape and to introduce them to the many attractions of the area. For more information visit www.visitblaenavon.co.uk

Leg 1 (L1): Goytre Wharf to the Holy Well (2km)

Exit Goytre Wharf at the main entrance and turn left towards a stile across the road. Walk through four fields crossing five stiles. As you cross the last stile at the bottom of the woodland turn left. Continue along the path and cross another stile.

Gwent's Last Wolf

The last wolf in Gwent was traditionally *Wiled* under the 'Wolf-tree' in the 'Slwch' - Llwhc wood across the road from Goetre Hall. In the 15th century Thomas Herbert of Goetre Hall, illegitimate son of William Herbert, 1st Earl of Pembroke (who lived at Raglan Castle) organised

a great wolf-hunt to rid the country of an exceptionally mischievous wolf. Herbert rushed in with his huntsman's knife and was grabbed by the thigh. He survived but was known as *Gloff* (the lame).

Pass through a gate and past a cottage (Pen-y-Stair), ignoring a track bearing right. Continue straight along a metalled driveway in the direction indicated by a waymarker on a wooden telephone pole (not left down the road), noting the panoramic views of Monmouthshire to your left. Continue along the track which leads right into the wood above Cwm Farm. Turn up the hill with the fence line and cross the first stile on the left leading into a field. Cross the field and a stile with a stream on the left back into the woods. Cross a brook and continue to keep the stream to your left, heading upstream. Pass some small quarries and cross a stile marked 'Holy Well' - the well is just after the stile.

The Holy Well

The exact origins of the well are unknown. Pins were often used as offerings to the deity of such wells, a custom dating back to pre-Roman Britain (pins have been found whilst cleaning the well). Wishes made at the well should be thought as opposed to spoken - as this would break the wish. Because of its religious connotations the deeds of the farm on which it is found require the owners to allow public access to the well. This requirement is believed to date from the 13th century.

The Holy Well

Leg 2 (L2): Holy Well to the Goose & Cuckoo (3.5km)

Continue up hill with the stream to your left and cross another stile. A little further uphill cross over the stream and look out for a waymarker and a stile to your right (do not continue along the forest track). Look out for the waymarkers ahead to guide you indirectly up the steep slope to your left. Continue straight on along the track with mature trees (and shortly after a fence) to your left. Further up the track pass a stile to your left (taking this left past some ruined buildings will lead you back to Goytre Wharf). Keeping the fence to your left ascend steeply uphill through a bracken covered slope to a well-defined track (not visible until you reach it), with a metal gate to the left. Turn right and follow the track uphill, turning right again where the track branches left and right. Continue along the track, eventually coming to a gate set in some

stone walls. Go through this onto the beautiful sunken track, which is very rocky underfoot and slippery in places. After 250m approx the lane forks to the left - take this turn and drop down the hill (or continue straight on to return to Pen-y-Stair - bear left near a pond). Turn left at the forest road next to an electric barrier (do not cross it and go down the sunken lane). Continue along the road until you come to a finger post indicating 'Goose & Cuckoo'. Follow the direction indicated into the wood and continue until you emerge onto a road near the pub.

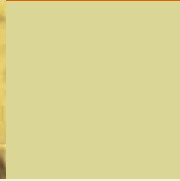

Sunken track

The Goose & Cuckoo

This traditional country inn is set in beautiful countryside and is an extremely popular destination for walkers. The inn serves a wide variety of real ales.

If you would like to return to Goytre Wharf at this point, follow the road down the hill, ignoring the road on the right to go over the stream to a metalled track on the right. Follow the track to a waymarker by the building on your left. Follow that direction to a stile and keep the hedge on your left. Find the stile at the edge of the wood straight ahead, then at a fence go right and then left to continue following the fence. At the corner of the fence find a path going off to your right. Follow that to a stile leading into a field. Go straight over the field to a gap to the left of the conifers. Keep the hedge on your right and note the old woollen factory down on your right. Cross over a stile and walk down to the canal bank - follow the way marker to the left. Go across the field veering away from the canal bank to a gateway and waymarker. Go ahead towards the canal bank again to a further gate. This leads to Bridge 79 and the towing path - turn right onto the towing path to return to Goytre Wharf.

BLAENAVON INDUSTRIAL LANDSCAPE GOYTRE WHARF TO BLAENAVON LANDSCAPE

This walk takes in a variety of landscapes from woodlands and meadows to open mountain, and has been divided into six stages or 'legs' for ease of use. It should only be attempted when the weather is good. For your own safety make sure you are properly equipped with warm and waterproof clothing. Walking boots are essential for this walk. It is recommended you take a good quality map and compass. Please leave gates as you find them and note that distances are approximate.

Suggested walk start points:

Goytre Wharf	SO 312064 (Pay & Display)*
Goytre Hall Wood	SO 317062
Carn-y-Gorfydd	SO 270109
Llanfoist Crossing	SO 285134

*SECURITY NOTICE: The entrance to Goytre Wharf will be closed nightly between the times listed below:

Winter: 6pm-8.30 am Nov. to March

Summer: 9pm-8.30 am April to Oct.

Please respect the privacy of the residents and vacate the site before closure times.

BLAENAVON INDUSTRIAL LANDSCAPE GOYTRE WHARF TO BLAENAVON LANDSCAPE

Enjoy the countryside and respect its life and work;

Guard against all risk of fire;

Fasten all gates;

Keep your dogs under control, preferably on a lead;

Keep to public paths across farmland;

Use gates and stiles to cross fences, hedges and walls;

Leave livestock, crops and machinery alone;

Take your litter home;

Help to keep all water clean;

Protect wildlife, plants and trees;

Take special care on country roads;

Make no unnecessary noise.

Other walks leaflets for the World Heritage Site and other areas in Torfaen are available.

For further information contact
Blaenavon Tourist Information Centre on
01495 742333

www.visitblaenavon.co.uk

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Supported by
the Heads of the
Valleys Programme

GLANFA GOETRE I DIRWEDD BLAENAFON

Taith Gylch

Tua 22km (14 milltir) / 8 awr / egnïol

TAITH GYLCH BLAENAFON

GLANFA GOETRE I DIRWEDD BLAENAFON

Tua 22Km (14 milltir)/ 8 awr / egniol

Glanfa Goetre

Ymwelwch â'r odynau calch hanesyddol i ddarganfod sut y mae calch yn cael ei gynhyrchu. Ewch am dro oddi tan y gamlas at y llwybr tynnu i fynd ar daith gylch sy'n mynd heibio i'r cychod culion sydd wedi'u mwrio, ac sy'n gyfle i chi gael gweld y bywyd gwyllt yn y goedwig.

Camlas Sir Fynwy a Brycheiniog

Safle Treftadaeth y Byd Blaenafon

Mae Safle Treftadaeth y Byd Tirwedd Diwydiannol Blaenafon yn ymestyn dros 32.9 km sgwâr ac mae'n un o'r enghreifftiau gorau yn y byd o dirwedd a gafodd ei chreu wrth gloddio am lo a chreu haearn yn niwedd y deunawfed ganrif a dechrau'r bedwaredd ganrif ar bymtheg. Mae'r ardal hefyd yn gallu cynnig amrediad diddorol o dirweddau, nodweddion hanesyddol a thoreth o fywyd gwyllt i'r ymwelydd. Y lle perffaith i ddechrau eich ymweliad â'r Safle Treftadaeth y Byd yw Canolfan Treftadaeth y Byd Blaenafon. Y ganolfan hon yw'r cyntaf o'i fath yn y DU ac mae'n cynnwys arddangosfa, ynghyd ag arddangosfeydd ffilm ac aml-gyfrwng, sy'n galluogi ymwelwyr i gael dealltwriaeth o arwyddocâd Tirwedd Ddiwydiannol Blaenafon a chael eu cyflwyno i'r amrywiaeth o atyniadau yn yr ardal. Am ragor o wybodaeth, ewch i www.visitblaenavon.co.uk

Rhan 1 (L1): Glanfa Goetre i'r Ffynnon Sanctaidd (2km)

Gadewch Lanfa Goetre trwy'r brif fynedfa a throwch i'r chwith tuag at y gamfa ar yr ochr draw i'r ffordd. Cerddwch trwy bedwar cae, gan ddringo dros bum camfa. Wrth i chi fynd dros y gamfa olaf yng ngwaelod y coetir, throwch i'r chwith. Parhewch i gerdded ar hyd y llwybr a dros gamfa arall.

Blaidd Olaf Gwent

'Wiled' oedd y blaidd olaf yng Ngwent yn draddodiadol, o dan 'goeden y blaidd' (y 'Wolf-tree') yn y 'Slwch' - sef coedwig llwch ar yr ochr draw i'r ffordd i Neuadd Goetre. Yn ystod y bymthegfed ganrif, trefnodd Thomas Herbert o Neuadd Goetre, sef mab anghyfreithlon William Herbert, Iarll Cyntaf Penfro (a oedd yn byw yng Nghastell Rhaglan),

helfa er mwyn cael gwared ar flaid eithriadol ddrwg o'r wlad. Rhuthrodd Herbert i mewn â'i gyllell hela, ond cafodd ei frathu yn ei glun. Bu fyw, ond roedd yn cael ei adnabod â'r enw Gloff (oherwydd ei anabledd) wedi hynny.

Ewch trwy'r glwyd a heibio i fwthyn (Pen-y-Stair), gan anwybyddu'r llwybr sy'n mynd i'r dde. Ewch yn syth yn eich blaen ar hyd ffordd a metlin i'r cyfeiriad a ddangosir ar arwyddbost ar y polyn teleffon pren (nid i lawr y ffordd i'r chwith), a sylwch ar y golygfeydd panoramig dros Sir Fynwy ar y chwith. Parhewch i gerdded ar hyd y llwybr sy'n arwain i mewn i'r goedwig uwch Fferm Cwm. Trowch i fyny'r bryn gan ddilyn y ffens ac ewch dros y gamfa gyntaf ar y chwith sy'n arwain i mewn i gae. Ewch ar draws y cae a dros gamfa â nant ar y chwith yn ôl i mewn i'r goedwig. Croeswch nant a'i chadw ar eich llaw chwith, gan anelu i fyny'r afon. Ewch heibio i ychydig o chwareli bach a dros gamfa ag arwydd 'Ffynnon Sanctaidd' arni - mae'r ffynnon yn union ar ôl y gamfa.

Y Ffynnon Sanctaidd

Ni wyddys union darddiad y ffynnon. Arferai pinnau gael eu defnyddio fel offrymau i dduwiau ffynhonnau o'r fath, defod sy'n dyddio'n ôl i gyfnod cyn-Rufeinig ym Mhrydain (daethpwyd o hyd i binnau wrth lanhau'r ffynnon). Pan fyddwch yn gwneud dymuniad wrth y ffynnon, ni ddylid ei ynganu'n uchel, ond yn hytrach ei gadw i chi eich hunan - rhag torri'r dymuniad. Oherwydd ei arwyddocâd crefyddol, mae gweithredoedd y fferm y mae'r ffynnon arno yn golygu bod rhaid i'r perchnogion ganiatáu mynediad cyhoeddus i'r ffynnon. Credir bod y gofyniad hwn yn dyddio'n ôl i'r drydedd ganrif ar ddeg.

Y Ffynnon Sanctaidd

Rhan 2 (L2): Ffynnon Sanctaidd i'r Goose & Cuckoo (3.5km)

Parhewch i fynd i fyny'r bryn â'r nant ar eich ochr chwith ac ewch dros gamfa arall. Pan fyddwch wedi mynd i fyny'r bryn am ychydig, croeswch y nant a chadwch lygad am arwyddbost a chamfa ar y dde (peidiwch â pharhau ar hyd trac y goedwig). Chwiliwch am yr arwyddbost o'ch blaen i'ch arwain yn anuniongyrchol i fyny'r lleth serth ar eich chwith. Ewch yn syth yn eich blaen ar hyd y trac â choed aeddfed (ac ychydig ar ôl y ffens) ar eich llaw chwith. Ychydig ymhellach i fyny'r llwybr, ewch heibio i gamfa ar y chwith (petaech yn troi i'r chwith yma, byddwch yn mynd heibio i adeiladau adfeiliedig ac yn ôl i Lanfa Goetre). Gan gadw'r ffens ar y chwith, ewch i fyny'r bryn serth trwy lecyn wedi'i orchuddio â rhedyn hyd nes y byddwch yn cyrraedd llwybr sydd wedi'i ddiffinio'n dda (nad yw'n amlwg hyd nes y byddwch wedi'i gyrraedd), â chlwyl fetel ar y chwith. Trowch i'r dde a dilynwch y llwybr i fyny'r bryn, a throwch i'r dde eto pan fo'r trac yn fforchio i'r chwith ac i'r dde. Ewch yn eich blaen ar hyd y llwybr, hyd nes y byddwch

chi wedi cyrraedd clwyd wedi'i gosod mewn waliau cerrig. Ewch trwy'r glwyd hon ac ymunwch â cheuffordd hardd, sy'n hynod greigiog dan droed ac yn llithrig mewn manau. Ar ôl oddeutu 250m, mae'r lôn yn fforchio i'r chwith - ewch ar ei hyd ac i lawr y bryn (neu ewch yn syth yn eich blaen os ydych yn dymuno dychwelyd i Ben-y-Stair - ewch i'r chwith yn ymyl y pwll). Trowch i'r chwith ger ffordd y goedwig yn ymyl rhwystr trydanol (peidiwch â'i chroesi a mynd i lawr y geuffordd). Parhewch ar hyd y ffordd hyd nes y byddwch yn cyrraedd arwyddbost â 'Goose & Cuckoo' arno. Dilynwch y cyfeiriad a ddangosir i mewn i'r goedwig a pharhewch hyd nes y byddwch yn dod allan ar y ffordd yn ymyl y tŷ tafarn.

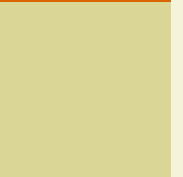

Ceuffordd

Y Goose & Cuckoo

Mae'r dafarn wledig draddodiadol hon wedi'i lleoli mewn cefn gwlad prydferth ac mae'n gyrchfan hynod boblogaidd ymhlith cerddwyr. Mae amrywiaeth o grwr go iawn ar gael yn y dafarn hon.

Os hoffech ddychwelyd i Lanfa Goetre o'r fan hon, dilynwch y ffordd i lawr y bryn, ac anwybyddwch y ffordd ar y dde sy'n mynd dros y nant at lwybr â metlin arno ar y dde. Dilynwch y llwybr at arwyddbost wrth yr adeilad ar eich ochr chwith. Dilynwch y cyfeiriad hwnnw at gamfa a chadwch y gwrych ar eich llaw chwith. Dewch o hyd i'r gamfa ar gyrion y goedwig yn syth o'ch blaen, yna pan gyrhaeddwch ffens ewch i'r dde ac yna i'r chwith i barhau i ddilyn y ffens. Ger cornel y ffens, chwiliwch am lwybr sy'n mynd i'r dde. Dilynwch hwnnw at gamfa sy'n arwain i mewn i gae. Ewch ar hyd y cae at fwllch i'r chwith o'r coed conwydd. Cadwch y gwrych ar eich ochr dde a sylwch ar yr hen ffatri wlaen ar eich ochr dde. Ewch dros y gamfa a cherddwch i lawr at lan y gamlas - dilynwch yr arwyddbost i'r chwith. Ewch ar draws y cae gan anelu i ffordd o lan y gamlas tuag at giât ac arwyddbost. Ewch yn eich blaen tuag ag lan y gamlas at glwyd arall. Mae honno'n arwain at Bont 79 a'r llwybr tynnu - throwch i'r dde i ymuno â'r llwybr tynnu i ddychwelyd i Lanfa Goetre.

TAITH GYLCH BLAENAFON

GLANFA GOETRE I DIRWEDD BLAENAFON

Mae'r daith hon yn mynd trwy dirweddau amrywiol, sy'n cynnwys coedlannau, dolydd a mynydd agored, ac mae wedi'i rhannu yn chwech o ddarnau neu 'rannau' i'ch helpu. Ni ddylid mentro ar y daith hon oni bai fod y tywydd yn dda. Er diogelwch, sicrhewch fod gennych gyfarpar priodol a dillad cynnes sy'n dal dŵr. Mae'n bwysig bod gennych esgidiau cerdded ar gyfer y daith hon. Argymhellir eich bod yn mynd â map a chwmpawd o ansawdd da gyda chi. Gadewch y giatiau fel e'u gwelsoch a chofiwch mai amcan yn unig yw'r pellteroedd a nodwyd yma.

Mannau awgrymedig i gychwyn eich taith:

Glanfa Goetre SO 312064 (Talu ac Arddangos)*

Coedwig Goytre Hall SO 317062

Carn-y-Gorfydd SO 270109

Croesfan Llan-ffwyst SO 285134

*RHYBUDD DIOGELWCH: Bydd y fynedfa i Lanfa Goetre yn cael ei chau gyda'r nos rhwng yr amseroedd a restrir isod:

Gaeaf: 6pm-8.30 am, Tachwedd - Mawrth

Haf: 9pm-8.30 am, Ebrill - Hydref.

Â fydddech gystal â pharchu preifatwydd y trigolion ac ymadael â'r safle cyn yr amseroedd cau.

TAITH GYLCH BLAENAFON

GLANFA GOETRE I DIRWEDD BLAENAFON

Mwynhewch gefn gwlad a pharchwch ei fywyd a'i waith;

Gwylwch rhag unrhyw risg o dân;

Caewch bob clwyd;

Cadwch eich cŵn dan reolaeth, ar dennyn os yn bosib;

Cadwch at lwybrau cyhoeddus sy'n croesi tir fferm;

Defnyddiwch glwydi a chamfeydd i groesi ffensys, llwyni a waliau;

Gadewch lonydd i dda byw, cnydau a pheiriannau;

Ewch â'ch sbwriel adref;

Helpwch gadw dŵr yn lân;

Gwarchodwch fywyd gwyllt, planhigion a choed;

Cymerwch ofal arbennig ar ffyrdd gwledig;

Peidiwch â gwneud sŵn diangen.

Mae taflenni teithiau cerdded eraill ar gyfer Safle Treftadaeth y Byd ac ardaloedd eraill yn Nhorfaen ar gael. Am wybodaeth bellach cysylltwch â Chanolfan Groeso Blaenafon ar 01495 742333 www.visitblaenavon.co.uk

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

*Cefnogir gan Raglen
Blaenau'r Cymoedd*